

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร
ของประชาชนในตำบลป่าพลูอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย
ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบ
วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้
แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัด
ลำพูน จำนวนทั้งสิ้น ๖,๐๗๕ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ที่มีรายชื่อ
อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลป่าพลู จำนวน ๖,๐๗๕ คน

ก. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร
คำนวณขนาด มาจากประชาชน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)
การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่าง ในกรณีที่สามารถรู้จำนวนหรือปริมาณประชากร เช่น
ประชาชนตำบลป่าพลู จำนวน ๖,๐๗๕ คน การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) ได้ดังนี้

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

Ne^2 = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (allowable error 0.05)

N

$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{1 + Ne^2}{6,075} \\
 &= \frac{1 + 6,075 (0.05)}{6,075} = \frac{6,075}{1 + 15.19} = \frac{6,075}{16.19}
 \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 375$ คน

ข.วิธีการสุ่มตัวอย่าง

๑) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชาชนตำบลป่าพลู ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้านด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน ตามสูตร

$$N1 \times n$$

$$N2$$

จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรดังรายละเอียดในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (ตามหมู่บ้าน)

ประชาชนที่อาศัยในเขตหมู่บ้าน ตำบลป่าพลู	จำนวนประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ ๑ บ้านวังหลวง	๗๘๒	๔๕
หมู่ที่ ๒ บ้านป่าพลู	๘๒๘	๔๘
หมู่ที่ ๓ บ้านห้วยหละ	๔๓๔	๒๗
หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งม่าน	๕๑๕	๓๑
หมู่ที่ ๕ บ้านห้วยแพง	๔๗๖	๒๙
หมู่ที่ ๖ บ้านแม่หาด	๗๖๔	๔๔
หมู่ที่ ๗ บ้านป่าแป๋	๑๙๖	๑๔
หมู่ที่ ๘ บ้านแม่ลอบ	๑๖๕	๑๓
หมู่ที่ ๙ บ้านห้วยกองเลาะ	๑๘๖	๑๔
หมู่ที่ ๑๐ บ้านดอยโตน	๒๖๑	๑๘
หมู่ที่ ๑๑ บ้านห้วยโทก	๔๖๓	๒๘
หมู่ที่ ๑๒ บ้านเกาะทุ่งม่าน	๒๑๙	๑๕
หมู่ที่ ๑๓ บ้านใหม่พัฒนา	๔๐๑	๒๕
หมู่ที่ ๑๔ บ้านใหม่ศรีบุญเรือง	๓๘๗	๒๔
รวม	๖๐๗๕	๓๗๕

๒) วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

๒.๑) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

๒.๒) จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling)

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการแก้ไขความขัดแย้ง ของประชาชน ในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. พระอธิการอนันต์ อนันโทเจ้าอาวาสวัดวังหลวง
๒. นายมีแก้ว นุสาเลา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
๓. นายสะอาด เกตุวงศ์ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู คนที่ ๑
๔. นายอาทิตย์ สมนา ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
๕. นายอัครเดช เทพจักร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
๖. นายเอกพล ศิลธรรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งม่าน
๗. นายนิกร ชมพูกา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐ บ้านดอยโตน

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

ก.เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑.ศึกษาหลักการ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการการบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน
- ๒.กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓.กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- ๔.สร้างเครื่องมือ
- ๕.นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัย ต่อที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๖.นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- ๗.ปรับปรุงแก้ไข
- ๘.จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ตามกรอบของบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำชุมชน

ในการแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน และเปรียบเทียบ บทบาทของผู้นำชุมชนตามหลักพรหมวิหาร ๔ ต่อการแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพรายได้

ส่วนที่ ๒ เกี่ยวกับ บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหารของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ใน ๕ ด้าน รวม ๓๐ ข้อ ดังนี้

๑.ข้อมูล (Data)

๒.ผลประโยชน์ (Interest)

๓.ค่านิยม (Values)

๔.โครงสร้าง (Structure)

๕.ความสัมพันธ์ (Relationships)

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งของตามหลักพรหมวิหาร ประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	มาก
๓ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	น้อย
๑ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนที่ ๓ เกี่ยวกับการ บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้ง ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ตามหลัก พรหมวิหาร ๔ รวม ๒๐ ข้อ ดังนี้

๑. ด้านเมตตา	จำนวน ๕ ข้อ
๒. ด้านกรุณา	จำนวน ๕ ข้อ
๓. ด้านมุทิตา	จำนวน ๕ ข้อ
๔. ด้านอุเบกขา	จำนวน ๕ ข้อ

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้ง ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ตามหลัก พรหมวิหาร ๔ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	มาก
๓ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	น้อย
๑ หมายถึง	ระดับการมีบทบาท	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ส่วนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) พระครูไพศาลธรรมานุสิฐ	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๒) พระมหาไกลสร โชติปัญโญ	หัวหน้าฝ่ายวางแผนและวิชาการ รก.
๓) ดร.ฐิติวุฒิ อรุณศิริโรจน์	กรรมการประจำหลักสูตร
๔) นายไพรินทร์ ณ วันนา	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
๕) นายประเด่น แบนปิง	หัวหน้าสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓.) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) แก่ประชาชนตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๐๕

๔) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

ข.เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. บทบาทของผู้นำในการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ คือ หลักเมตตา การแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู

๒. บทบาทของผู้นำในการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ คือ หลักกรุณา การแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู

๓. บทบาทของผู้นำในการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ คือ หลักมฤติตา การแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู

๔. บทบาทของผู้นำในการใช้หลักพรหมวิหาร ๔ คือ หลักอุเบกขา การแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู

๕.ความคิดเห็นของผู้นำในการแก้ไขความขัดแย้งของประชาชนในตำบลป่าพลู โดยใช้หลักพรหมวิหาร ๔

การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

- ๑) พระอธิการอนันต์อานนโท เจ้าอาวาส วัดวังหลวง
- ๒) นายมีแก้ว นุฬาเลา นายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
- ๓) นายสะอาด เกตุวงศ์ รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าพลู คนที่ ๑
- ๔) นายจรศักดิ์ คำวินิจ รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลป่าพลู คนที่ ๒
- ๕) นายอาทิตย์ สมณา ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
- ๖) นายอัครเดช เทพจักร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลป่าพลู
- ๗) นายเอกพล ศิลธรรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งม่าน
- ๘) นายนิกร ชมพูกา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐ บ้านดอยโตน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) รวบรวมเอกสาร ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน

๒) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกำนันตำบลป่าพลู เพื่อขอความร่วมมือไปยังประชาชนในพื้นที่ตำบลป่าพลู หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน จำนวน ๓๖๑ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๔) ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูล โดยการจดบันทึกและบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ของประชาชนตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยของส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

๔) การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหารของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยวิเคราะห์ทดสอบค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงถึงอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขความขัดแย้งตามหลักพรหมวิหาร ของประชาชนในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด ใช้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๖) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Groping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)